

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 6.12.2017
COM(2017) 827 final

2017/0333 (APP)

Predlog

UREDBA SVETA

o ustanovitvi Evropskega denarnega sklada

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Kmalu bo šestnajst let, odkar so se v vsakodnevnem življenju evropskih državljanov pojavili prvi eurski kovanci in bankovci. To valuto zdaj vsakodnevno uporablja že 340 milijonov Evropejcev v 19 državah članicah (v nadaljnjem besedilu: euroobmočje). Euro je druga najpogostejše uporabljana valuta na svetu. Šestdeset držav in ozemelj po svetu, v katerih živi 175 milijonov prebivalcev, ga je sprejelo za svojo valuto ali je nanj vezalo svoje valute.

Finančna in gospodarska kriza, ki je zajela Evropo leta 2008 in katere posledice še vedno občutimo, se ni začela v euroobmočju, vendar je razkrila nekatere institucionalne pomanjkljivosti ekonomske in monetarne unije. V odziv na izredne razmere je bilo za obvladovanje perečih izzivov sprejetih več instrumentov. Z njimi so se vzpostavili novi finančni požarni zidovi, zagotovila pomoč najbolj prizadetim državam in okrepilo usklajevanje politik na ravni EU. Z izjemo evropskega mehanizma za finančno stabilizacijo (v nadaljnjem besedilu: EFSM), ki temelji na Uredbi Sveta (EU) št. 407/2010, je bila večina teh ukrepov vzpostavljenih zunaj pravnega okvira Unije. Države članice so zagotovile dvostransko finančno pomoč Grčiji in vzpostavile evropski instrument za finančno stabilnost (v nadaljnjem besedilu: EFSF). Že leta 2010 je Evropski svet sklenil, da je treba EFSF, ki naj bi bil le začasni mehanizem, nadomestiti s stalno institucijo, evropskim mehanizmom za stabilnost (v nadaljnjem besedilu: EMS). Da bi se preprečilo nadaljnje stopnjevanje krize, so ti instrumenti okrepili fiskalna in finančna pravila. Izkazalo se je, da so bili ukrepi monetarne politike, ki jih je sprejela Evropska centralna banka, odločilnega pomena.

Po letih nizke ali ničelne rasti so se začela odločna prizadevanja na vseh ravneh obrestovati. V Evropi smo zdaj priča vztrajnemu okrevanju. Gospodarstva vseh držav članic danes rastejo, skupna rast v EU pa je že več let zapovrstjo povprečno približno 2 %¹. Kazalnik gospodarskega razpoloženja v EU in euroobmočju je na najvišji točki po letu 2000. Brezposelnost je najnižja po koncu leta 2008. Podpora javnosti euru je najvišja, kar jih je euroobmočje zabeležilo od uvedbe eurskih bankovcev in kovancev leta 2002². Vendar, kot je ob nastopu mandata dejala tudi sedanja Komisija, krize ni konec, dokler brezposelnost ostaja na tako visoki ravni: oktobra 2017 je bilo v euroobmočju 14,3 milijona ljudi še vedno brez zaposlitve.

Pomembno je, da se iz večletne krize kaj naučimo. Pomembna vprašanja so bila jasno opredeljena že v poročilu petih predsednikov junija 2015³. Od takrat je bilo veliko storjenega, da bi se ekonomska in monetarna unija (v nadaljnjem besedilu: EMU) „poglobljala z izvajanjem“. Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik je bil okrepljen z jasnejšimi smernicami za euroobmočje kot celoto in z večjo osredotočenostjo na socialne vidike. Ekonomsko upravljanje se je izboljšalo z uvedbo Evropskega fiskalnega odbora in nacionalnih odborov za produktivnost. Tehnična pomoč državam članicam se je okrepila z vzpostavitvijo podporne službe za strukturne reforme. Sprejeti so bili pomembni koraki za

¹ *European Economic Forecast Autumn 2017* (Evropska napoved gospodarskih gibanj – jesen 2017); *Institutional Paper* 63.

² Flash Eurobarometer 458, 4. december 2017.

³ „Dokončanje evropske ekonomske in monetarne unije“, poročilo Jeana-Clauda Junckerja v tesnem sodelovanju z Donaldom Tuskom, Jeroenom Dijsselbloemom, Mariom Draghijem in Martinom Schulzem z dne 22. junija 2015.

dokončanje bančne unije⁴ in unije kapitalskih trgov⁵, zlasti tako, da so se hkrati razvijali ukrepi za zmanjševanje in delitev tveganj v bančnem sektorju. Da bi akterji na vseh ravneh bolj prevzemali odgovornost, se je poglobil tudi dialog z nacionalnimi in evropskimi političnimi akterji in socialnimi partnerji.

Zaradi vsega navedenega je struktura euroobmočja veliko robustnejša kot kdajkoli prej, kar pa ne pomeni, da je v celoti dokončana. Razmislek o poglobitvi evropske in monetarne unije⁶ in razmislek o prihodnosti financ EU⁷, ki ju je Komisija predstavila kot nadgradnjo Bele knjige o prihodnosti Evrope⁸, opozarjata na trenutno stanje in načrtujeta možno ukrepanje do leta 2025.

Evropa se zdaj vidno ponovno krepi. Priložnost se ponuja tako po ekonomski kot po politični plati, dodatno spodbudo k ukrepanju pa daje tudi pozitiven razvoj. Ne smemo počivati na lovorikah: streha se popravlja, kadar sije sonce.

Predsednik Juncker je 13. septembra 2017 v govoru o stanju v Uniji⁹ predstavil svoje poglede na enotnejšo, močnejšo in bolj demokratično Unijo ter dal jasno vedeti, da je dokončanje evropske ekonomske in monetarne unije bistven del načrta do srečanja voditeljev v mestu Sibiu, ki ga je predsednik Tusk sklical za 9. maj 2019 in kjer naj bi se sprejele pomembne odločitve o prihodnosti Evrope.

To se odraža tudi v Agendi voditeljev¹⁰, saj voditelji EU 15. decembra 2017 načrtujejo vrh držav euroobmočja, na katerem bodo razpravljali o časovnem načrtu sprejemanja odločitev o ekonomski in monetarni uniji ter o bančni uniji, 28. in 29. junija 2018 pa naj bi na tematskem srečanju sprejeli konkretne odločitve.

Poziv iz govora o stanju v Uniji k enotnosti, učinkovitosti in demokratični odgovornosti je zlasti pomemben za dokončanje ekonomske in monetarne unije:

- Enotnost: Euro je enotna valuta EU in kar je zasnovano za euroobmočje, bi moralo hkrati biti zasnovano tudi za države članice, ki bodo euro uvedle v prihodnosti, in te države morajo pri takem snovanju tudi sodelovati. Razen Združenega kraljestva in Danske so vse države članice zunaj euroobmočja pravno zavezane, da sčasoma uvedejo euro¹¹. Poleg tega bodo, ko bo Združeno kraljestvo izstopilo iz EU, gospodarstva euroobmočja predstavljala okrog 85 % skupnega bruto domačega proizvoda EU. Politično in gospodarsko povezovanje, ki je bistvo enotnega trga, pomeni, da se prihodnost držav članic že prepleta, ne glede na to, ali so članice euroobmočja ali ne, močno in stabilno euroobmočje pa je ključnega pomena tako za njegove članice kot za celotno EU.

To pojasnjuje, zakaj je pomembno, da države članice euroobmočja prek Evropskega denarnega sklada (v nadaljnjem besedilu: EDS) skupaj z državami članicami zunaj

⁴ Glej zlasti COM(2017) 592 final z dne 11. oktobra 2017.

⁵ SWD(2017) 292 final z dne 8. junija 2017.

⁶ COM(2017) 291 z dne 31. maja 2017.

⁷ COM(2017) 358 z dne 28. junija 2017.

⁸ COM(2017) 2025 z dne 1. marca 2017.

⁹ Govor predsednika Jeana-Clauda Junckerja o stanju v Uniji 2017 z dne 13. septembra 2017.

¹⁰ Agenda voditeljev: Oblikovanje naše skupne prihodnosti, ki jo je Evropski svet potrdil 20. oktobra 2017.

¹¹ Tu je treba omeniti, da sta med državami članicami zunaj euroobmočja Danska in Bolgarija svoji valuti vezali na euro že ob njegovi uvedbi leta 1999. Bolgarija za razliko od Danske ne sodeluje v mehanizmu deviznih tečajev II, vendar je lev vezan na euro v okviru sistema valutnega odbora.

euroobmočja, ki sodelujejo v bančni uniji, zagotovijo varovalni mehanizem za Enotni odbor za reševanje (v nadaljnjem besedilu: SRB) pod enakimi pogoji, da lahko Enotni odbor za reševanje taka sredstva po potrebi uporabi za uspešno izvajanje ukrepa za reševanje v bančni uniji.

- **Učinkovitost:** Za močnejšo ekonomsko in monetarno unijo sta potrebna okrepljeno upravljanje in učinkovitejša poraba razpoložljivih virov. Trenutni sistem še vedno odraža mozaik odločitev, ki so bile sprejete v odziv na krizo brez primere. Ta je včasih privedel do množenja instrumentov in večje zapletenosti pravil, kar pomeni večjo kompleksnost in povzroča tveganje podvajanja. Večje sinergije, poenostavljeni postopki in vključitev medvladnih ureditev v pravni okvir EU bi okrepili upravljanje in odločanje. Vse spremembe, ki jih Komisija predlaga v današnjem svežnju, je mogoče izvesti v okviru veljavnih Pogodb EU, med drugim tudi zaradi učinkovitosti.

Izkušnje so pokazale, da je oblikovanje skupnega ukrepanja držav članic na podlagi pristojnosti Unije za usklajevanje ekonomskih politik težko in zapleteno. Na splošno soobstoje institucij Unije in stalnega medvladnega mehanizma, kot je EMS, ustvarja zapleteno okolje, v katerem so sodno varstvo, spoštovanje temeljnih pravic in demokratična odgovornost razdrobljeni in se izvajajo neenakomerno. Poleg tega proces odločanja v okviru medvladne metode običajno zahteva zapletene nacionalne postopke, kar je pogosto težko uskladiti s potrebo po hitrem zagotavljanju učinkovitega kriznega upravljanja, kot se je pokazalo pri uporabi EFSM julija 2015 za premostitveno financiranje podpore EMS za Grčijo: v praksi se je izkazalo, da je hitreje spremeniti uredbo EU in sprejeti sklep o njeni uporabi kot sprejeti redno odločitev EMS o izplačilu. To velja tudi za prilagajanje ukrepov na nove okoliščine. Ker je tudi za manjše spremembe potreben podpis vseh pogodbenic na najvišji politični ravni, je lahko za spremembe potrebna odobritev v nacionalnih parlamentih. Ti postopki so dolgotrajni in lahko preprečujejo ukrepanje, ko je to potrebno. Po drugi strani pa pravni okvir EU nudi potencialen razpon metod za spremembe obstoječih aktov, pri čemer kompleksnost ustreza resnosti zadevnega vprašanja in obliki ukrepa, ki se sprejema. Uporaba okvira odločanja EU bi torej omogočila, da bi bil postopek prilagoditve zadevnih določb po potrebi hitrejši. Večje sinergije in bolj racionalizirano odločanje bi okrepili upravljanje in postopke.

- **Demokratična odgovornost:** dokončanje ekonomske in monetarne unije pomeni tudi večjo politično odgovornost in preglednost glede tega, kdo in kdaj na posamezni ravni odloča o čem. Zato je evropsko razsežnost odločanja treba približati državljanom in ji nameniti pomembnejši prostor v nacionalnih razpravah, obenem pa je treba zagotoviti, da imajo tako nacionalni parlamenti kot tudi Evropski parlament zadostna pooblastila za nadzor nad upravljanjem ekonomskega upravljanja EU. Hkrati bi moralo to voditi tudi do večjega prevzemanja odgovornosti za kolektivne odločitve in odprtosti glede načina njihovega sprejemanja in sporočanja. To velja zlasti za EDS v vlogi naslednika EMS. Demokratična odgovornost je ključni vidik razprave o prihodnosti Evrope. EMS je z leti pridobil zelo pomembno vlogo. Njegovo preoblikovanje v EDS bi moralo spremljati prizadevanje za zasedanje njegovega delovanja v trden okvir odgovornosti Unije skupaj s popolnoma razvitim sodnim nadzorom. Vključitev Evropskega parlamenta bi zlasti okrepila demokratični nadzor, pri čemer bi se vloga nacionalnih parlamentov povsem ohranila, saj države članice veliko prispevajo v EDS.

Iz vseh teh razlogov je najbolje, če so strukture, ki so potrebne za zagotavljanje podpore za finančno stabilnost državam članicam, katerih valuta je euro, umeščene v okvir Unije in zaupane organu Unije, ki je ustanovljen za ta namen. Vendar bi bilo to, da se tak organ ustanovi na novo, glede na finančne omejitve in izzive, s katerimi se sooča sama Unija, in

glede na strokovno znanje, ki ga je na tem področju zbral EMS, skrajno stroškovno neučinkovito. Zato bi bilo bolje, če bi predlagani EDS vključil in zajel že obstoječi EMS z njegovimi sedanjimi cilji, funkcijami in instrumenti. EDS, ki ga zdaj predlaga Komisija, se lahko izvaja v okviru obstoječih Pogodb. Poleg teh prizadevanj nudi tudi odlično priložnost za vzpostavitev skupnega varovalnega mehanizma za SRB. O vzpostavitvi varovalnega mehanizma za enotni sklad za reševanje (v nadaljnjem besedilu: ESR) so se države članice dogovorile že leta 2013, dopolnjeval pa naj bi politični dogovor o uredbi o enotnem mehanizmu za reševanje¹². Skupni varovalni mehanizem v skrajni sili bi omogočal okrepljeno zaupanje za vse zadevne strani glede verodostojnosti ukrepov, ki naj jih SRB sprejme, ter za povečanje finančne zmogljivosti enotnega sklada za reševanje. Kot zadnje sredstvo bi bilo aktivirano le v primeru, da enotni sklad za reševanje ne bi zadoščal za financiranje reševanja zadevne banke ali bank. Ta mehanizem bi bil sčasoma fiskalno nevtralen, saj bi se vsa uporabljena sredstva povrnila iz bančnih sektorjev držav članic, ki sodelujejo v bančni uniji.

Zaščita finančne stabilnosti držav članic, ki so članice euroobmočja, je utemeljitev, ki povezuje SRB z EDS in njegovim predhodnikom, EMS, ustanovljenim za zaščito finančne stabilnosti euroobmočja. Dejansko vzajemna povezanost bank in držav, ki je že dobro uveljavljena, pomeni, da kritični element za finančno stabilnost euroobmočja in skupne valute ni le finančna trdnost držav, pač pa tudi finančna trdnost sistemskih bank. Zato je še toliko bolj naravno, da ta predlog ponuja povezavo med dejavnostmi SRB in EDS v obliki instrumenta, ki omogoča zagotavljanje kreditne linije ali jamstva, ki naj podprejo SRB pri njegovih dejavnostih.

V zadnjih letih so bila o dokončanju ekonomske in monetarne unije izražena številna mnenja. Med seboj se sicer razlikujejo, vendar obstaja široko soglasje o tem, da je treba doseči nadaljnji napredek. K obravnavi tega vprašanja je znatno prispeval Evropski parlament¹³, opravljeni pa so bili tudi pomembni pogovori v okviru Euroskupine¹⁴.

Predlagana uredba o ustanovitvi EDS je ena od pobud, ki so bile napovedane v sporočilu Komisije o nadaljnjih korakih za dokončanje ekonomske in monetarne unije. To sporočilo vsebuje povzetek utemeljitve in vsebine pobud, ki jih predstavlja Komisija. Nato opozarja, kako je ta sveženj umeščen v širši načrt za dokončanje ekonomske in monetarne unije do leta 2025, in določa časovni načrt ukrepanja za naslednjih 18 mesecev.

Ta predlog nadgrajuje uveljavljeno strukturo evropskega mehanizma za stabilnost, in sicer z vzpostavitev Evropskega denarnega sklada, umeščenega v pravni okvir EU. Navedeno je bilo napovedano že v poročilu petih predsednikov in tudi sledi pozivu Evropskega parlamenta, ki je poudaril, da bi moral imeti Evropski denarni sklad zadostne zmogljivosti posojanja in izposojanja ter jasno opredeljena pooblastila¹⁵.

¹² Izjava ministrov Euroskupine in Sveta za ekonomske in finančne zadeve o varovalu za enotni mehanizem za reševanje z dne 18. decembra 2013.

¹³ Glej zlasti resolucije Evropskega parlamenta z dne 16. februarja 2017 i) o proračunski zmogljivosti euroobmočja (2015/2344(INI)), (ii) o morebitnem razvoju in prilagoditvi institucionalne ureditve Evropske unije (2014/2248(INI)) in iii) o boljšem delovanju Evropske unije z izkoriščanjem potenciala Lizbonske pogodbe (2014/2249(INI)).

¹⁴ Glej zlasti srečanje Euroskupine z dne 6. novembra 2017 o fiskalni zmogljivosti in fiskalnih pravilih za ekonomsko in monetarno unijo, srečanje Euroskupine z dne 9. oktobra 2017 o poglobitvi ekonomske in monetarne unije – vloga evropskega mehanizma za stabilnost (ecfin.cef.cpe(2017)5598799) in srečanje Euroskupine z dne 10. julija 2017 o nadaljnjem ukrepanju za poglobljanje ekonomske in monetarne unije (ecfin.cef.cpe(2017)3980511).

¹⁵ Resolucija Evropskega parlamenta o proračunski zmogljivosti euroobmočja z dne 16. februarja 2017 (2015/2344(INI)).

Evropski mehanizem za stabilnost je bil vzpostavljen oktobra 2012 na vrhuncu krize. Pod pritiskom dogodkov v tistem času je bila oblikovana medvladna rešitev. Vendar je bilo že tedaj jasno, da je to mogoče doseči tudi v okviru Pogodb EU, kot je na primer nakazano v Načrtu Komisije za poglobljeno in pravo ekonomsko in monetarno unijo¹⁶.

Z leti se je izkazalo, da evropski mehanizem za stabilnost bistveno prispeva k ohranjanju finančne stabilnosti euroobmočja. To počne zlasti z zagotavljanjem dodatne finančne podpore državam članicam euroobmočja, ki so v težavah. Preobrazba evropskega mehanizma za stabilnost v Evropski denarni sklad bo dodatno okrepila njegovo institucionalno umestitev. Pripomogla bo k ustvarjanju novih sinergij znotraj okvira EU, zlasti kar zadeva preglednost, sodno varstvo in učinkovitost finančnih virov EU, kar bo zagotavljalo boljšo podporo državam članicam. Izboljšala bo tudi nadaljnje sodelovanje s Komisijo in odgovornost Evropskemu parlamentu. To pa ne bo vplivalo na način, na katerega nacionalne vlade odgovarjajo svojim nacionalnim parlamentom, in na ohranjanje zavez obstoječega evropskega mehanizma za stabilnost.

Pobuda ima obliko predloga uredbe Sveta, za katerega je v skladu s členom 352 Pogodbe o delovanju Evropske unije potrebno soglasje Evropskega parlamenta. Člen 352 omogoča vključitev evropskega mehanizma za stabilnost v okvir Unije, saj je ta ukrep potreben za finančno stabilnost euroobmočja¹⁷, Pogodbi pa za uresničitev točno tega cilja ne predvidevata nobene druge pravne podlage¹⁸. V odstavku 2 navedenega člena je izrecno predvidena vloga nacionalnih parlamentov. Zgodovinsko gledano so bile na podlagi, enakovredni členu 352, sprejete nekatere pomembne odločitve, ki so utrle pot vzpostavitvi ekonomske in monetarne unije. Sklepi o Evropskem skladu za monetarno sodelovanje, evropski denarni enoti in prvih mehanizmih plačilnih bilanc so bili na primer sprejeti na podlagi člena 235 Pogodbe o Evropski gospodarski skupnosti, ki je predhodnik člena 352.

Predlog dopolnjuje osnutek dokumenta, ki bi lahko postal medvladni sporazum držav članic euroobmočja, s katerim bi se te dogovorile o prenosu sredstev iz evropskega mehanizma za stabilnost v Evropski denarni sklad. V njem je med drugim predvideno, da sklad nasledi in nadomesti EMS, tudi kar zadeva njegov pravni položaj, vključno z vsemi njegovimi pravicami in obveznostmi.

V skladu z današnjim predlogom bo Evropski denarni sklad vzpostavljen kot edinstven pravni subjekt v okviru prava Unije. Nasledil bo evropski mehanizem za stabilnost, pri čemer bodo njegove sedanje finančne in institucionalne strukture ostale tako rekoč nespremenjene. To pomeni, da bo Evropski denarni sklad še naprej zagotavljal podporo za finančno stabilnost državam članicam, ki jo potrebujejo, zbiral sredstva z izdajo instrumentov kapitalnega trga in opravljal transakcije na denarnem trgu. Članstvo se ne bo spremenilo in sodelovanje dodatnih držav članic bo tudi v prihodnje ostalo mogoče, ko prevzamejo euro.

¹⁶ Sporočilo Komisije: „Načrt za poglobljeno in pravo ekonomsko in monetarno unijo“, COM(2012) 777, z dne 28. novembra 2012.

¹⁷ Potreba po organu, kakršen je evropski mehanizem za stabilnost, za zaščito stabilnosti euroobmočja temelji na dejanskih elementih ter jo potrjujeta člen 136(3) Pogodbe o delovanju EU in druga uvodna izjava Pogodbe o ustanovitvi evropskega mehanizma za stabilnost, ki trenutni evropski mehanizem za stabilnost opredeljujeta kot „mehanizem za stabilnost, ki se sproži, kadar je to nujno potrebno za zaščito stabilnosti euroobmočja kot celote.“

¹⁸ Sodišče je že obravnavalo možnost uporabe člena 352 za ustanovitev organa Unije, odgovornega za zagotavljanje finančne podpore za zagotovitev stabilnosti euroobmočja. Glej zadevo Pringle – sodbo z dne 27. novembra 2012 v zadevi C-370/12, EU:C:2012:756, točka 67.

Glede na to, da bi Evropski denarni sklad postal organ Unije, so potrebne nekatere ciljno usmerjene prilagoditve sedanje strukture evropskega mehanizma za stabilnost. Med drugim zajemajo potrditev diskrecijskih odločitev, ki jih sprejme Evropski denarni sklad, s strani Sveta¹⁹.

Poleg tega današnji predlog dodaja le nekaj novih elementov.

Prvič, Evropski denarni sklad bo lahko zagotovil skupni varovalni mehanizem za enotni sklad za reševanje. Gre za bistven element drugega stebra bančne unije, tako imenovani enotni mehanizem za reševanje²⁰. Ko je bil enotni mehanizem za reševanje leta 2013 sprejet, so se države članice tudi dogovorile, da razvijejo varovalni mehanizem za enotni sklad za reševanje. Zasnovan je bil kot mehanizem v zadnji sili, ki bi se uporabil, če bi se izkazalo, da takoj razpoložljiva sredstva enotnega sklada za reševanje ne zadostujejo za kapitalne ali likvidnostne potrebe. Države članice so se tudi strinjale, da bi moral biti srednjeročno fiskalno nevtralen, tako da bi se vsaka morebitna sprožitev varovalnega mehanizma izterjala iz bančnega sektorja v euroobmočju.

Nova pravila EU o nadzoru nad bankami in njihovem reševanju, ki so se razvila zaradi krize, so znatno zmanjšala verjetnost in potencialen učinek propadov bank. Vendar pa je za okrepitev finančne zmogljivosti enotnega sklada za reševanje še vedno potreben skupni fiskalni varovalni mehanizem. Tak varovalni mehanizem bo vlil zaupanje v bančni sistem, s tem da bo utrdil verodostojnost ukrepov, ki jih sprejme enotni odbor za reševanje. Po drugi strani pa bi se tako dejansko zmanjšala verjetnost nastanka položaja, v katerem bi se uporabil.

Zdaj vlada široko soglasje, da je evropski mehanizem za stabilnost – prihodnji Evropski denarni sklad – najprimernejši za vzpostavitev takšnega varovalnega mehanizma v obliki kreditne linije ali jamstev za enotni sklad za reševanje. To se odraža v današnjem predlogu, ki določa tudi ustrezne postopke odločanja za zagotovitev, da se lahko varovalni mehanizem hitro sproži, če je to potrebno. Predlagajo se tudi posebne ureditve za upoštevanje legitimnih interesov držav članic, ki niso v euroobmočju, a so se pridružile bančni uniji.

Drugič, kar zadeva upravljanje, predlog vključuje možnost hitrejšega odločanja v posebnih nujnih primerih. Predlaga se ohranitev glasovanja s soglasjem o vseh pomembnejših odločitvah s finančnimi posledicami (npr. o vpoklicih kapitala). Vendar se za določene odločitve o podpori za stabilnost, izplačilih in sprožitvi varovalnega mehanizma predlaga glasovanje z okrepljeno kvalificirano večino, za katero je potrebnih 85 % glasov.

Tretjič, kar zadeva upravljanje programov finančne pomoči, je v predlogu predvidena tudi bolj neposredna vključenost Evropskega denarnega sklada, skupaj z Evropsko komisijo.

Četrto, predlog se sklicuje na možnost, da Evropski denarni sklad razvije nove finančne instrumente. Taki instrumenti bi lahko sčasoma dopolnjevali ali podpirali druge finančne instrumente in programe EU. Te sinergije bi se lahko izkazale kot še posebej koristne, če bi Evropski denarni sklad v prihodnje imel vlogo pri podpori morebitni stabilizacijski funkciji.

¹⁹ To bo zagotovilo skladnost z „doktrino Meroni“. Doktrina Meroni, ki izhaja iz zadev H-9/56 in 10/56 (Meroni proti Visoki oblasti (Recueil 1957 in 1958, str. 133)), zadeva vprašanje, v kolikšni meri lahko institucije EU svoje naloge prenesejo na regulativne agencije.

²⁰ Uredba (EU) št. 806/2014. Enotni odbor za reševanje je organ za reševanje velikih in sistemskih bank v euroobmočju, ki deluje od januarja 2016. Enotni sklad za reševanje se financira s prispevki iz bančnega sektorja euroobmočja. Lahko se uporabi za financiranje stroškov reševanja, če so izpolnjeni pogoji regulativnega okvira, vključno s tem, da se 8 % skupnih obveznosti zadevne banke reši s sredstvi upnikov.

S temi spremembami se bo Evropski denarni sklad vzpostavil kot robusten organ za krizno upravljanje v okviru Unije, ki bo deloval v popolni sinergiji z drugimi institucijami EU. Svet in Komisija bosta ohranila svoje pristojnosti in odgovornosti v smislu ekonomskega in fiskalnega nadzora ter usklajevanja politik, kot je določeno v Pogodbah EU.

Okrepi se lahko tudi praktično sodelovanje, da bi bolje služilo državam članicam, za sodelovanje z udeleženci na trgu in za preprečitev podvajanja dejavnosti. Nadaljnje sodelovanje bi se lahko razvijalo glede na nadaljnji napredek pri krepitvi ekonomske in monetarne unije.

- **Predlagane izboljšave za ureditev EMS**

Predlagana uredba in njena priloga, ki vsebuje Statut EDS, temeljita na Pogodbi o EMS in Statutu EMS.

Priloga še posebej natančno odraža besedilo Pogodbe o EMS. Številne člene Pogodbe o EMS ohranja večinoma nespremenjene. To velja za člene, povezane z delniškim kapitalom, vpoklici kapitala in razdelitvenim ključem (členi 8, 9 in 11), člene, povezane z instrumenti za zagotavljanje podpore za finančno stabilnost članicam EDS (členi 14 do 18), politiko določanja cen (člen 20), zadolževanje (člen 21), finančno upravljanje (členi 25 do 28), notranjo revizijo (člen 33) in začasnim popravkom razdelitvenega ključa (člen 44).

Predlog izhaja iz besedila obstoječe Pogodbe EMS iz dveh razlogov: zaradi pravne doslednosti s pravnim okvirom EU in zaradi omejenih sprememb, da bi se okrepilo delovanje in odločanje EDS.

1) Pravna doslednost s pravnim okvirom EU:

Prvič, predlagana uredba že sama vključuje člene s spremembami, ki so potrebne zaradi skladnosti z zakonodajo EU: ustanovitev EDS (člen 1), nasledstvo in nadomestitev Evropskega mehanizma za stabilnost (člen 2), uvedba postopka v Svetu za odobritev odločitev, ki jih sprejme svet guvernerjev ali svet direktorjev, ki imajo politično diskrecijo (člen 3), in s tem povezane zahteve po objavi (člen 4) ter posebne določbe o odgovornosti (člena 5 in 6) Evropskemu parlamentu in nacionalnim parlamentom. Predvideni sta še končni določbi (člena 7 in 8).

Drugič, priloga k predlagani uredbi vsebuje Statut EDS. Vsebuje spremembe, da se zagotovi skladnost s pravom Unije, na primer: določitev posojilne zmogljivosti (člen 8), načela, na katerih temeljijo operacije za stabilnost (člen 12), vključitev instrumenta za zagotavljanje pomoči za neposredno dokapitalizacijo kreditnih institucij (člen 19), postopek, povezan s proračunom EDS (člena 29–30), letni računovodski izkazi (člen 31), finančni izkazi in letna poročila (člen 32), zunanja revizija (člen 34), svet revizorjev (člen 35), sporazum o sedežu (člen 37), privilegiji in imunitete (člen 38), določbe o osebju (člen 39), poslovna skrivnost in izmenjava informacij (člen 40), pooblastitev za upravljanje v zvezi z EFSF (člen 42), ukrepi proti goljufijam (člen 45), dostop do dokumentov (člen 46), jezikovne zahteve (člen 47).

2) Okrepitev operacij in odločanja EDS:

Poleg tega se v člene Pogodbe o EMS vnašajo spremembe, da bi se dosegli določeni dodatni cilji: okrepitev postopkov glasovanja (člena 5 in 6), postopek imenovanja generalnega direktorja (člen 7), uvedba nove funkcije za podporo SRB in ustrezna sprememba ciljev in

načel EDS (člen 3 in členi 22 do 24) ter zagotovitev večje fleksibilnosti glede ureditev sodelovanja (člen 41).

3) Tabela ekvivalentnosti

Naslednja korelacijska tabela vsebuje primerjalni pregled strukture Pogodbe o EMS na levi in predlagane uredbe in Statuta EDS na desni:

Členi Pogodbe o EMS	Ustrezne določbe predlagane uredbe o EDS in Statuta EDS (v nadaljnjem besedilu: Statut)
Člen 1 (ustanovitev EDS)	Člen 1 predlagane uredbe (ustanovitev EDS)
–	Člen 2 predlagane uredbe (nasledstvo in nadomestitev Evropskega mehanizma za stabilnost)
–	Člen 3 predlagane uredbe (vloga Sveta)
–	Člen 4 predlagane uredbe (objava)
–	Člen 5 predlagane uredbe (Evropski parlament)
–	Člen 6 predlagane uredbe (nacionalni parlamenti)
–	Člen 7 predlagane uredbe (sklicevanje na EMS v obstoječi zakonodaji Unije)
–	Člen 1 Statuta (pravni status EDS)
Člen 2 (članstvo)	Člen 2 Statuta (članstvo)
Člen 3 (namen)	Člen 3 Statuta (cilj in naloge)
Člen 4 (sestava in pravila glasovanja)	Člen 4 Statuta (sestava in pravila glasovanja)
Člen 5 (svet guvernerjev)	Člen 5 Statuta (svet guvernerjev)
Člen 6 (svet direktorjev)	Člen 6 Statuta (svet direktorjev)
Člen 7 (generalni direktor)	Člen 7 Statuta (generalni direktor)
Člen 8 (odobreni delniški kapital)	Člen 8 Statuta (začetni odobreni delniški kapital)
Člen 9 (vpoklici kapitala)	Člen 9 Statuta (vpoklici kapitala)
Člen 10 (spremembe odobrenega delniškega kapitala)	Člen 10 Statuta (povečanja kapitala)
Člen 11 (razdelitveni ključ)	Člen 11 Statuta (razdelitveni ključ)
Člen 12 (načela)	Člen 12 Statuta (načela, na katerih temeljijo operacije za stabilnost EDS)
Člen 13 (postopek za odobritev pomoči za stabilnost)	Člen 13 Statuta (postopek odobritve podpore za finančno stabilnost članicam EDS)
Člen 14 (preventivna finančna pomoč EDS)	Člen 14 Statuta (preventivna finančna pomoč EDS)
Člen 15 (finančna pomoč za dokapitalizacijo finančnih institucij iz članice EMS)	Člen 15 Statuta (finančna pomoč za dokapitalizacijo kreditnih institucij članice EDS)
člen 16 (posojila EMS)	Člen 16 Statuta (posojila EDS)
Člen 17 (ukrepi pomoči na primarnem trgu)	Člen 17 Statuta (ukrepi podpore na primarnem trgu)
Člen 18 (ukrepi pomoči na sekundarnem trgu)	Člen 18 Statuta (ukrepi podpore na sekundarnem trgu)

Člen 19 (pregled seznama instrumentov finančne pomoči)	–
–	Člen 19 Statuta (instrument za neposredno dokapitalizacijo kreditnih institucij)
Člen 20 (politika določanja cen)	Člen 20 Statuta (politika določanja cen)
Člen 21 (zadolževanje)	Člen 21 Statuta (zadolževanje)
–	Člen 22 Statuta (kreditna linija ali jamstvo v podporo SRB)
–	Člen 23 Statuta (pravila, ki se uporabljajo za EDS)
–	Člen 24 Statuta (pravila, ki veljajo za sodelujoče države članice, katerih valuta ni euro, v smislu člena 2 Uredbe (EU) št. 1024/2013)
Člen 22 (naložbena politika)	Člen 25 Statuta (naložbena politika)
Člen 23 (dividendna politika)	Člen 26 Statuta (dividendna politika)
Člen 24 (rezervni in drugi skladi)	Člen 27 Statuta (rezervni in drugi skladi)
Člen 25 (kritje izgub)	Člen 28 Statuta (kritje izgub)
Člen 26 (proračun)	Člen 29 Statuta (proračun)
–	Člen 30 Statuta (določitev proračuna)
Člen 27 (letni računovodski izkazi)	Člen 31 Statuta (letni računovodski izkazi)
–	Člen 32 Statuta (finančni izkazi in letno poročilo)
Člen 28 (notranja revizija)	Člen 33 Statuta (notranja revizija)
Člen 29 (zunanja revizija)	Člen 34 Statuta (zunanja revizija)
Člen 30 (svet revizorjev)	Člen 35 Statuta (svet revizorjev)
Člen 31 (sedež)	Člen 36 Statuta (sedež)
–	Člen 37 Statuta (sporazum o sedežu)
Člen 32 (privilegiji in imunitete)	Člen 38 Statuta (privilegiji in imunitete)
Člen 33 (osebje EMS)	Člen 39 Statuta (osebje EDS)
Člen 34 (poslovna skrivnost)	Člen 40 Statuta (poslovna skrivnost in izmenjava informacij)
Člen 35 (osebna imuniteta)	–
Člen 36 (oprostitve obdavčitve)	–
Člen 37 (razlaga in reševanje sporov)	–
Člen 38 (mednarodno sodelovanje)	Člen 41 Statuta (sodelovanje)
Člen 39 (razmerje do posojil EFSF)	–
Člen 40 (prenos pomoči EFSF)	–
–	Člen 42 Statuta (upravljanje EFSF)
Člen 41 (plačilo začetnega kapitala)	Člen 43 Statuta (plačilo začetnega kapitala)
Člen 42 (začasni popravek razdelitvenega ključa)	Člen 44 Statuta (začasni popravek razdelitvenega ključa)
Člen 43 (prva imenovanja)	–
Člen 44 (pristop)	–
Člen 45 (prilogi)	–
Člen 46 (deponiranje)	–
Člen 47 (ratifikacija, odobritev ali sprejetje)	–
Člen 48 (začetek veljavnosti)	Člen 8 predlagane uredbe (začetek veljavnosti)
–	Člen 45 Statuta (ukrepi proti goljufijam)

–	Člen 46 Statuta (dostop do dokumentov)
–	Člen 47 Statuta (jezikovne zahteve)

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Unija bi si s predlogom o ustanovitvi EDS zagotovila organ Unije, ki bi odločno ukrepal, da bi zaščitil finančno stabilnost držav članic. Natančneje, v kombinaciji s stalnim instrumentom za zagotavljanje srednjeročne podpore za plačilne bilance državam članicam, katerih valuta ni euro, bi bila Unija opremljena s celotnim naborom trajnih instrumentov za stabilizacijo, ki bi zajemali vse države članice, in bi črpala znatna finančna sredstva, ki bi presegala sredstva, ki so dosegljiva prek EFSM.

Predlagana uredba o ustanovitvi EDS je tudi logični korak ob uredbi (EU) št. 472/2013. S slednjo je Unija potrdila svojo pristojnost na področju finančne pomoči in z njo povezanega usklajevanja ekonomske politike, pa tudi dokazala zmožnost, da z združevanjem demokratične legitimnosti svojega okvira in učinkovitosti svojih struktur odločanja poskrbi za ustrezne ureditve. Ustanovitev EDS v okviru Unije je torej povsem v skladu s preteklimi pobudami politike Unije in v tem smislu dopolnjuje prejšnje delovanje.

Poleg tega ustanovitev funkcije varovalnega mehanizma za podporo SRB dopolnjuje nedavne pobude za odločno zmanjšanje povezave med financami držav članic in njihovimi bančnimi sistemi. S tem, da sta se SRB zaupala zasnova in izvajanje shem za reševanje kreditnih institucij, je bila Uredba (EU) št. 806/2014 poleg Direktive 2014/59/EU pomemben korak v tej smeri. Uredba pooblašča SRB za sklepanje pogodb za sheme financiranja za uvajanje ureditev financiranja. Ta predlog to izvaja, pri tem pa pojasnjuje, da bi se morala vsaka sredstva, ki si jih SRB izposodi pri EDS, v celoti vrniti iz bančnega sistema.

Tudi prihodnje pobude politike, kot na primer vzpostavitev stabilizacijske funkcije, bi lahko bile zasnovane v tem kontekstu. Stabilizacijska funkcija je določena z možnostjo hitre samodejne aktivacije sredstev pod vnaprej določenimi merili za upravičenost. Cilj bi bil, da se ti viri uporabijo za omilitev posledic obsežnih asimetričnih šokov. V primeru upada bi države članice najprej uporabile svoje avtomatske stabilizatorje in diskrecijske fiskalne politike v skladu s Paktom za stabilnost in rast. Pakt za stabilnost in rast zagotavlja dodatne blažilnike in nujnost manjšega fiskalnega napora v času neugodnih gospodarskih razmer. Stabilizacijska funkcija bi se sprožila samo, če ti blažilniki in stabilizatorji v primeru velikih asimetričnih šokov ne bi zadoščali. EDS bi lahko podpiral izvajanje take funkcije z organizacijo in dajanjem na voljo potrebnega tržnega financiranja, povezanega z uporabo funkcije.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

- **Pravna podlaga**

Pravna podlaga tega predloga je člen 352 PDEU. Za uporabo navedenega člena morajo biti izpolnjeni trije pogoji. Prva pogoja sta, da v Pogodbah ni posebne pravne podlage in da ukrep sodi v okvir politik Unije. Sodišče je (v zadevi Pringle²¹) že razsodilo, da sta glede EMS izpolnjena oba pogoja. V okviru ekonomske politike Unije, kot je določena v naslovu VIII „Ekonomska in monetarna politika“ dela III PDEU, potrebna pooblastila za to, da Unija

²¹ Zadeva C-370/12 Pringle, EU:C:2012:756. Vrhovno sodišče Irske je Sodišču zastavilo vprašanje, ali razne določbe iz Pogodb, vključno s členi 119 do 123 PDEU in členi 125 do 127 PDEU, državam članicam euroobmočja preprečujejo, da bi med seboj sklenile Pogodbo o EMS.

ustanovi organ Unije, ki bo zadolžen za zagotavljanje finančne podpore za zagotavljanje finančne stabilnosti euroobmočja, niso bila določena. V odsotnosti takih pooblastil člen 352 PDEU omogoča, da Svet na predlog Komisije in po odobritvi Evropskega parlamenta soglasno sprejme ustrezne ukrepe. Tretji pogoj je nujnost za doseganje cilja pogodbe. Potreba po organu, kakršen je EMS, za zaščito finančne stabilnosti euroobmočja temelji na dejanskih elementih, potrjujeta pa jo člen 136(3) PDEU in druga uvodna izjava Pogodbe o EMS, ki se nanašata na obstoječi EMS opredeljujeta kot „mehanizem za stabilnost, ki se sproži, kadar je to nujno potrebno za zaščito stabilnosti euroobmočja kot celote.“ Vzpostavitev EDS je nujen prispevek k zaščiti finančne stabilnosti euroobmočja kot celote, njegovih držav članic in držav članic, katerih valuta ni euro, ki sodelujejo v bančni uniji na podlagi sporazuma o tesnem sodelovanju z ECB v skladu z Uredbo Sveta (EU) št. 1024/2013.

Vključitev EMS v okvir Unije z uredbo na podlagi člena 352 PDEU bi zagotovilo nemoteno nadaljevanje dejavnosti in neposredno pravno nasledstvo med obstoječim EMS in novim organom Unije (EDS). Države članice euroobmočja bi se dogovorile, da se kapital EMS prenese na ta organ, bodisi s posamičnimi akti ali poenostavljenim večstranskim aktom.

Člen 352 PDEU bi bilo mogoče uporabiti tudi, da se EMS, ko bo vključen v Unijo, podelijo dodatne naloge.

Čeprav je ukrep na podlagi člena 352 PDEU sprejet soglasno v Svetu (EU28), se lahko uporaba takega ukrepa omeji na manjše število držav članic, če omejitev temelji na objektivnem razlogu. Dejstvo, da EMS deluje samo za zaščito finančne stabilnosti euroobmočja, upravičuje, da je njegovo članstvo omejeno na države članice euroobmočja. Posledično bi predlagani EDS lahko deloval, kot zdaj deluje EMS, njegova podpora pa bi bila na voljo le državam članicam euroobmočja, in iste države članice bi tudi tvorile njegovo notranjo strukturo upravljanja. • Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Finančna stabilnost ekonomske in monetarne unije in držav članic, ki sodelujejo v bančni uniji, ima razsežnost celotne Unije. Zaradi močne medsebojne povezanosti držav članic euroobmočja bi lahko resna tveganja za finančno stabilnost držav članic ogrozila finančno stabilnost drugih držav članic in euroobmočja kot celote.

Predlagana uredba določa okvir za zagotavljanje podpore za finančno stabilnost državam članicam, katerih valuta je euro, in tudi predvideva novo vlogo, in sicer da enotnemu odboru za reševanje zagotavlja finančna sredstva. V zvezi slednjo vlogo bo EDS upravičen zagotavljati kreditne linije in jamstva enotnemu odboru za reševanje, kar bi lahko služilo kot varovalni mehanizem za enotni sklad za reševanje.

Države članice in nacionalni organi ne morejo enostransko odpraviti tveganj za finančno stabilnost, ki jo za države članice predstavljajo finančni trgi, ki delujejo na čezmejni ravni in presegajo obseg nacionalnih jurisdikcij. Poleg tega imajo države članice težave pri blaženju lastnih tveganj. Države članice in nacionalni organi ne morejo sami reševati sistemskih tveganj, ki jih za finančno stabilnost Unije kot celote povzroča druga država članica ali njene kreditne institucije.

Ker ciljev te uredbe države članice posamezno ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega ukrepov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5(3) PDEU.

- **Sorazmernost**

Namen predloga je zagotoviti finančno stabilnost v euroobmočju in v EU kot celoti, v njenih državah članicah in v tistih državah članicah, ki sodelujejo v bančni uniji. Predlog določa racionaliziran okvir za zagotavljanje podpore za finančno stabilnost članicam EDS ter zagotavljanje kreditnih linij in jamstev v podporo SRB v zvezi s financiranjem morebitnih ukrepov za reševanje, ki jih izvajajo države članice, ki sodelujejo v bančni uniji.

Predlog določa različne vloge in pristojnosti vseh organov upravljanja EDS in drugih udeleženih institucij Unije. Določa tudi finančne instrumente, ki so na razpolago EDS za doseg njegovih ciljev.

Z vzpostavitvijo osrednjega organa v okviru Unije, ki bo zadolžen za zagotavljanje finančne pomoči državam članicam, predlog prispeva k obravnavanju tveganj za finančno stabilnost euroobmočja in njegovih držav članic, hkrati pa ohranja fiskalno odgovornost držav članic, saj morajo upravičene članice EDS izpolnjevati stroge pogoje politike, ki ustrezajo izbranemu instrumentu finančne pomoči in slabostim, ki jih je treba obravnavati. Poleg tega bi imel EDS tudi nalogo zagotavljanja finančne podpore za SRB. Vključenost EDS bo prispevala k odpravi negativnih povratnih zank med državami, bankami in realnim gospodarstvom, kar je ključno za nemoteno delovanje EMU.

Hkrati predlog ne presega tistega, kar je potrebno za doseg cilja EDS, ki je zmanjšanje tveganj za finančno stabilnost euroobmočja in njegovih držav članic. Vsaka podpora, ki jo EDS zagotovi svojim članicam, je pogojena s pogoji politike za odpravo slabosti, ki so prisotne v zadevnih državah članicah, da bi se tako hitro ponovno vzpostavil trden in vzdržen gospodarski in finančni položaj ter obnovila ali okrepila sposobnost držav, da se povsem same financirajo na finančnih trgih.

- **Izbira instrumenta**

Ta akt je v obliki uredbe, ker vzpostavlja nov organ v okviru Unije, ki prispeva k ohranjanju finančne stabilnosti, ter mora biti v celoti zavezujoč in se neposredno uporabljati v državah članicah.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

- **Temeljne pravice**

EU je zavezana visokim standardom varstva temeljnih pravic in je podpisnica številnih konvencij o človekovih pravicah. V tem okviru bi predlog lahko neposredno vplival na te pravice, kot so navedene v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), ki je sestavni del Pogodb EU, ter Evropski konvenciji o človekovih pravicah (v nadaljnjem besedilu: EKČP).

Ta uredba spoštuje temeljne pravice ter upošteva pravice, svoboščine in načela, priznana predvsem v Listini, zlasti pravico do pogajanj, sklepanja in izvajanja kolektivnih pogodb ali izvajanja kolektivnih ukrepov, varstvo osebnih podatkov ter pravico dostopa do dokumentov, in bi jo zato bilo treba izvajati v skladu z navedenimi pravicami in načeli. Z vključitvijo sedanjega EMS v okvir Unije uredba ustrezno razširja področje uporabe Listine.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predlog naj ne bi imel proračunskih posledic. Kapital EDS bodo vpisale države članice euroobmočja. Proračun Unije ne bo odgovoren za nobene odhodke ali izgube EDS. EDS bo imel tudi proračun, ki ga bo financiral iz lastnih sredstev.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Del I predlagane uredbe (člena 1 in 2) določa ustanovitve EDS znotraj okvira Unije. Poleg tega ta del vsebuje tudi določbo, ki ureja vprašanja, povezana z nasledstvom EDS po EMS. Države članice euroobmočja bi se morale dogovoriti, da se kapital EMS prenese na ta organ, bodisi s posamičnimi akti ali poenostavljenim večstranskim aktom. Kot je podrobneje določeno v statutu, bi odobreni kapital EDS ostal nespremenjen v primerjavi s kapitalom EMS.

Del II predlagane uredbe (členi 3 do 6) določa vlogo Sveta iz pravnih razlogov in zaradi upoštevanja sodne prakse Sodišča Evropske unije v zadevi *Meroni*. Svet bi moral potrditi diskrecijske odločitve, ki jih sprejmeta svet guvernerjev in svet direktorjev. Ta del prav tako določa ureditev v zvezi z odgovornostjo EDS do Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije. V Pogodbi o EMS takih ureditev za EMS trenutno ni. EDS bi moral imeti obveznost predložitve letnega poročila navedenim institucijam Unije skupaj z zaključnim računom in računovodskimi izkazi. Parlament lahko povabi generalnega direktorja ali pa ta sam zaprosi, da se ga povabi. EDS bi moral odgovarjati tudi na ustna in pisna vprašanja Parlamenta. Zaradi občutljive in zaupne narave razprav v zvezi z opravljanjem nalog EDS bi bilo treba predvideti možnost organiziranja zaupnih ustnih razprav, podobno kot velja za SRB in EMN. Uredba poleg tega predvideva tudi izrecnejšo nadzorno vlogo nacionalnih parlamentov v primerjavi s trenutnim stanjem v Pogodbi o EMS. Takšna vloga je upravičena glede na vpliv odločitev EDS na politične subjekte njegovih članic.

Del III predlagane uredbe (člena 7 in 8) določa sklice na EMS in zakonodajo Unije ter začetek veljavnosti predlagane uredbe.

Del I statuta EDS, ki je priložen temu predlogu uredbe (členi 1 do 3), se nanaša na pravni status EDS. EDS je organ Unije in pravna oseba. Določa tudi članstvo v EDS (člen 2). Članice EDS so države članice euroobmočja. To odraža sedanje članstvo v EMS. Poleg tega je vključena določba v zvezi s cilji in nalogami EDS. Podobno kot v strukturi EMS bi EDS svojim članicam (državam članicam euroobmočja) zagotavljal podporo za finančno stabilnost. Poleg edine trenutne vloge EMS bi imel EDS tudi novo nalogo zagotavljanja kreditnih linij ali jamstev za podporo SRB, in sicer kot varovalni mehanizem za ESR. Slednje bi lahko služilo kot javna finančna shema (varovalni mehanizem) v smislu člena 74 Uredbe št. 806/2014.

Del II Statuta EDS, ki je priložen temu predlogu uredbe (členi 4 do 7), se nanaša na organiziranost in postopke odločanja, vključno s pravili EDS, ki se uporabljajo za glasovanje. Podobno kot EMS bo imel tudi EDS svet guvernerjev, svet direktorjev in generalnega direktorja, ki mu bo pomagal upravni odbor. Kategorije pravil glasovanja, določene v Pogodbi o EMS, bodo v EDS ostale enake. Razlikovati bi bilo treba štiri vrste pravil glasovanja: (i) soglasje; (ii) okrepljena kvalificirana večina (85 %); (iii) kvalificirana večina (80 %) in (iv) navadna večina. Podobno kot pri pravilih v Pogodbi o EMS je soglasje ohranjeno za odločitve, ki imajo velik neposreden finančni učinek na države članice (npr. pri odločitvah o posojilni sposobnosti ali o vpoklicu kapitala, ki ni nujno potreben). Vendar je za sprejetje

odločitev v zvezi z odobritvijo finančne podpore ali izplačili članicam EDS zdaj namesto sporazumne odločitve predvidena okrepljena kvalificirana večina (85 %). Poleg tega je za razliko od sedanjega postopka imenovanja generalnega direktorja predvidena posvetovalna vloga Evropskega parlamenta. Uvedena so bila dodatna pojasnila o vlogi generalnega direktorja in upravnem odboru EMS, ki izhajajo iz statuta EMS. Na koncu dela II so določena še pravila o plačilu za člane in namestnike sveta guvernerjev in sveta direktorjev.

Del III statuta EDS, ki je priložen temu predlogu uredbe (členi 8 do 11), se nanaša na odobreni delniški kapital EDS in zmogljivost posojanja. Zmogljivost posojanja in odobreni delniški kapital EDS bi bilo treba v primerjavi s trenutnim stanjem v EMS v celoti ohraniti. Sedanja možnost povečanja delniškega kapitala in zmogljivosti posojanja EDS je ohranjena.

Del IV statuta EDS, ki je priložen temu predlogu uredbe (členi 12 do 21), določa načela, na katerih temeljijo operacije podpore za stabilnost, ki jih izvaja EDS, postopek za odobritev podpore za finančno stabilnost članicam EDS ter s tem povezane finančne instrumente, ki so na voljo EDS. Ta načela in postopki so enaki tistim iz Pogodbe o EMS, razen v tem, da bo imel EDS vlogo pri pogajanjih in podpisu memoranduma o soglasju, ki spremlja operacije podpore za finančno stabilnost. Vključeno je tudi izrecno sklicevanje na člen 152 PDEU in Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, kar potrjuje, da uredba v okviru zagotavljanja podpore za finančno stabilnost članicam EDS ne posega v pravico do kolektivnih pogajanj in kolektivnih ukrepov. Poleg instrumentov, ki so že določeni v Pogodbi o EMS v zvezi z zagotavljanjem podpore za finančno stabilnost državam članicam euroobmočja, ta uredba vključuje tudi instrument za neposredno dokapitalizacijo kreditnih institucij. Ta instrument je bil vzpostavljen šele po začetku veljavnosti Pogodbe o EMS na podlagi pooblastilne klavzule iz člena 19.

Del V statuta, ki je priložen temu predlogu uredbe (členi 22 do 24), se nanaša na varovalni mehanizem, ki ga zagotavljajo EDS in države članice, katerih valuta ni euro in ki sodelujejo v bančni uniji. Zagotavljanje kreditnih linij in jamstev za SRB bi bila popolnoma nova funkcija EDS glede na sedanje cilje in naloge EMS. Skupni znesek neporavnanih obveznosti za zagotavljanje varovalnega mehanizma za SFR je omejen na 60 000 milijonov EUR. Ta zgornja meja se lahko poveča. Svet guvernerjev bi moral v dogovoru z državami članicami zunaj euroobmočja, ki sodelujejo v bančni uniji, sprejeti finančne in druge pogoje take podpore za SRB. Da se zagotovi hitra razpoložljivost, bi moral biti generalni direktor pristojen za odločanje o črpanju kreditnih linij ali zagotavljanju jamstev za obveznosti SRB. Če je zaprosena podpora v zvezi s shemo za reševanje, lahko SRB zaprosi za takšno podporo pred sprejetjem sheme za reševanje.

Del VI statuta EDS, ki je priložen temu predlogu uredbe (členi 25 do 28), ureja finančno upravljanje EDS. Te določbe odražajo določbe iz Pogodbe o EMS.

Del VII statuta EDS, ki je priložen temu predlogu uredbe (členi 29 do 35), se nanaša na finančne določbe o EDS. Ta pravila odražajo pravila iz Pogodbe o EMS in statuta EMS. Urejajo proračun EDS in njegovo določitev, zaključni račun, računovodske izkaze in letno poročilo, funkcijo notranje in zunanje revizije ter vlogo sveta revizorjev.

Del VIII statuta EDS, ki je priložen temu predlogu uredbe (členi 36 do 41), vsebuje več določb glede sedeža EDS in možnosti sporazuma o sedežu. Poleg tega za EDS veljajo privilegiji in imunitete, določeni v Protokolu št. 7. Sedanjega sistema privilegijev in imunitet iz Pogodbe o EMS ni mogoče ohraniti iz pravnih razlogov. Del VIII vsebuje tudi kadrovska

pravila za zaposlene v EDS. Vključiti bi bilo treba pravila o zaupnosti in izmenjavi informacij. Podobna pravila, čeprav drugačne narave, je mogoče najti tudi v statutu EMS.

Del IX statuta EDS, ki je priložen temu predlogu uredbe (členi 42 do 44), določa prehodno ureditev glede plačila prispevka novih članic EDS k odobrenemu delniškemu kapitalu. Določba odraža določbo iz Pogodbe o EMS glede članic EMS, pri čemer se člen iz te uredbe uporablja samo za nove članice, ki bi se pridružile EDS v prihodnosti, ko bodo prevzele euro. Pravilo o začasnem popravku ključa za vpis kapitala iz Pogodbe o EMS bo ostalo nespremenjeno tudi v okviru EDS.

Del X statuta EDS, ki je priložen temu predlogu uredbe (členi 45 do 47), vsebuje več določb glede preglednosti. Vključuje pravila glede ukrepov proti goljufijam, dostopa do dokumentov in jezikovnih zahtev.

Predlog

UREDBA SVETA**o ustanovitvi Evropskega denarnega sklada**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 352 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropske centralne banke²²,

ob upoštevanju odobritve Evropskega parlamenta,

v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Doslej najhujša finančna in gospodarska kriza, ki se je po svetu in v Uniji začela leta 2007, je resno ogrozila finančno stabilnost in oslabila gospodarsko rast, kar je močno povečalo javnofinančne primanjkljaje in zadolženost več držav članic, zaradi česar so mnoge zaprosile za finančno pomoč znotraj in zunaj okvira Unije.
- (2) Kriza je razkrila, da Unija ni imela dovolj zanesljivih instrumentov za hitro in odločno ukrepanje v primeru težav s finančno stabilnostjo. Taki instrumenti so bistvenega pomena za stabilnost euroobmočja in njegovih držav članic, za njegove državljane in druge gospodarske subjekte ter so ključni za okrepitev zaupanja v enotno valuto.
- (3) Kot odziv na izjemne okoliščine hudega poslabšanja pogojev za najemanje posojil v več državah članicah, ki ga ni bilo mogoče pojasniti samo z gospodarskimi temelji in je ogrozilo finančno stabilnost Unije, je bila sprejeta vrsta ukrepov, delno tudi zunaj okvira Unije.
- (4) Prvič, leta 2010 je bil vzpostavljen evropski mehanizem za finančno stabilizacijo (v nadaljnjem besedilu: EFSM), prek katerega je lahko Unija zagotavljala finančno pomoč državam članicam. S pomočjo tega mehanizma se je lahko Unija usklajeno, hitro in aktivno odzivala na pereče težave v posamezni državi članici, vendar z omejeno finančno zmogljivostjo in na strogo začasni osnovi.
- (5) Drugič, leta 2010 so države članice, katerih valuta je euro, med seboj vzpostavile tudi evropski instrument za finančno stabilnost (v nadaljnjem besedilu: EFSF), ki je prav tako začasne narave. Z EFSF se je zagotovila finančna pomoč Irski, Portugalski in Grčiji. Financirala se je z izdajo obveznic in drugih dolžniških instrumentov na kapitalskih trgih. EFSF ne zagotavlja nobene nadaljnje finančne pomoči, ker to nalogo trenutno opravlja izključno evropski mehanizem za stabilnost (v nadaljnjem besedilu: EMS).

²² UL C , , str. .

- (6) Tretjič, 17. decembra 2010 se je Evropski svet dogovoril, da morajo države članice, katerih valuta je euro, vzpostaviti stalni mehanizem za stabilnost, ki bo nadomestil EFSF, za zagotavljanje morebitne nove finančne podpore.
- (7) EMS je bil vzpostavljen kot mednarodna finančna institucija s Pogodbo o ustanovitvi evropskega mehanizma za stabilnost z dne 2. februarja 2012, ki je bila sklenjena zunaj okvira Unije. EMS, ki je od EFSF prevzel nalogo zagotavljanja finančne pomoči državam članicam, katerih valuta je euro, je začel delovati oktobra 2012.
- (8) Z leti se je izkazalo, da EMS bistveno prispeva k ohranjanju finančne stabilnosti euroobmočja. V ta namen zlasti zagotavlja dodatno finančno podporo državam članicam euroobmočja, ki so v težavah. Preobrazba EMS v Evropski denarni sklad (v nadaljnjem besedilu: EDS) bo dodatno okrepila njegovo institucionalno umestitev. Pripomogla bo k ustvarjanju novih sinergij znotraj okvira EU, zlasti kar zadeva preglednost, učinkovitost finančnih virov EU in pravno revizijo, kar bo zagotavljalo boljšo podporo državam članicam. Izboljšala bo tudi nadaljnje sodelovanje s Komisijo in povečala odgovornost do Evropskega parlamenta. To pa ne bo vplivalo na način, na katerega nacionalne vlade odgovarjajo svojim nacionalnim parlamentom, ohranjene pa bodo tudi obveznosti EMS.
- (9) Vključitev EMS v okvir Unije z vzpostavitvijo EDS prispeva tudi k večji preglednosti in odgovornosti v ekonomski in monetarni uniji (v nadaljnjem besedilu: EMU). Na vrhuncu krize so bile sprejete daljnosežne odločitve za države članice, katerih valuta je euro, in njihove državljane. Ključna vloga, ki jo je imel EMS pri zagotavljanju finančne stabilnosti ob strogih pogojih, upravičuje njegovo vključitev v okvir Unije, da bi v postopkih odločanja Unije omogočili več dialoga, medsebojnega zaupanja ter večjo demokratično odgovornost in legitimnost. EDS bi zato moral biti odgovoren Evropskemu parlamentu in Svetu.
- (10) Za okrepitev demokratičnega nadzora, ki ga izvaja Evropski parlament, bi moral EDS letno poročati o izvajanju svojih nalog. Parlament bi moral imeti pravico, da EDS zastavlja ustna in pisna vprašanja ter organizira obravnave. Glede na občutljivo naravo dejavnosti EDS in njihov vpliv na finančne trge bi moral imeti Parlament možnost, da organizira zaupne ustne razprave z generalnim direktorjem EDS o doseženem napredku pri zagotavljanju ali izvajanju podpore za finančno stabilnost članicam EDS ter o zagotavljanju finančne podpore Enotnemu odboru za reševanje (v nadaljnjem besedilu: SRB).
- (11) Zaradi preglednosti in demokratičnega nadzora bi morali imeti nacionalni parlamenti pravice, da pridobijo informacije o dejavnostih EDS in z njim vzpostavijo dialog. Nacionalni parlament države članice EDS bi moral imeti možnost povabiti generalnega direktorja k sodelovanju v razpravi o napredku pri izvajanju ukrepa podpore za finančno stabilnost glede na vpliv takega ukrepa na zadevno članico EDS. Takšna izmenjava stališč bi lahko prispevala k večjemu razumevanju med EDS in zadevno članico EDS.
- (12) PEU in PDEU ne predvidevata potrebnih pooblastil v obliki posebne pravne podlage za vzpostavitev stalnega organa Unije, odgovornega za zagotavljanje finančne podpore za zagotavljanje finančne stabilnosti euroobmočja in držav članic, katerih valuta ni euro, vendar sodelujejo v bančni uniji.
- (13) Ob odsotnosti take posebne pravne podlage lahko Svet z odobritvijo Evropskega parlamenta ustanovi EDS kot ukrep, ki je potreben za uresničitev enega od ciljev, določenih v Pogodbah, v smislu člena 352 PDEU.

- (14) Zaradi močne medsebojne povezanosti držav članic, katerih valuta je euro, bi lahko resna tveganja za finančno stabilnost teh držav članic ogrozila tudi finančno stabilnost euroobmočja kot celote. EDS bi moral zato zagotavljati podporo za finančno stabilnost državam članicam, katerih valuta je euro, kadar je to nujno potrebno za zaščito finančne stabilnosti euroobmočja ali njegovih držav članic.
- (15) Zato je potrebno ukrepanje Unije, da se dosežejo cilji vzpostavitve ekonomske in monetarne unije, katere valuta je euro, v skladu s členom 3(4) PEU ter da se zagotovi trajnostni razvoj Evrope, ki temelji na uravnoteženi gospodarski rasti in stabilnosti cen, in visoko konkurenčno socialno tržno gospodarstvo, usmerjeno v polno zaposlenost in socialni napredek, v skladu s členom 3(3) PEU. Konkretnije, cilj zaščite finančne stabilnosti euroobmočja, držav članic, katerih valuta je euro, in držav članic, katerih valuta ni euro, vendar sodelujejo v bančni uniji, je doseči globljo, pravičnejšo in odpornejšo ekonomsko in monetarno unijo.
- (16) Ker države članice same ne morejo zadovoljivo doseči ciljev te uredbe, temveč bi se ti zaradi obsega ukrepov lažje dosegli na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU.
- (17) EDS bi moral biti ustanovljen v skladu s pravom Unije kot organ Unije in kot pravna oseba.
- (18) EDS bi morala urejati ta uredba in statut EDS, ki je njen sestavni del. Statut EDS bi moral vsebovati ustrezne določbe o pravnem statusu, članstvu, ciljih in nalogah EDS, njegovi organizaciji in notranjem odločanju, posojilni zmogljivosti in kapitalu EDS; pravila, ki urejajo zagotavljanje podpore za stabilnost državam članicam, katerih valuta je euro, in podpore EDS Enotnemu odboru za reševanje; pravila v zvezi s finančnimi določbami in finančnim upravljanjem EDS ter prehodne ureditve, ki urejajo plačilo začetnega kapitala novih članic EDS; ter pravila o začasnem popravku ključa za prispevke v EDS, kot tudi več splošnih določb.
- (19) Za zagotovitev nemotenega nadaljevanja dejavnosti in potrebne pravne varnosti bi moral EDS nadomestiti EMS in naslediti njegov pravni položaj, vključno z vsemi njegovimi pravicami in obveznostmi.
- (20) To nasledstvo ne ustvarja nobenih novih finančnih obveznosti za države članice, katerih valuta je euro, kar zadeva njihov prispevek v odobreni delniški kapital EDS, ki so ga že vpisale.
- (21) Glede na pravno naravo EMS kot mednarodne finančne institucije, ki temelji na mednarodnem sporazumu med državami članicami, katerih valuta je euro, bi moral svet guvernerjev kot najvišji organ odločanja v EMS, ki zastopa pogodbenice Pogodbe o EMS, dati predhodno soglasje k takemu nasledstvu in prenosu vpisanega kapitala. Nasledstvo bi moralo začeti veljati ob začetku veljavnosti te uredbe in soglasju EMS, pri čemer se upošteva poznejši datum.
- (22) Vse države članice, katerih valuta je euro in ki so pogodbenice Pogodbe o EMS, bi morale biti v trenutku začetka veljavnosti te uredbe članice EDS. Država članica, ki prevzame euro, bi s tem morala postati članica EDS z vsemi pravicami in obveznostmi, ki ustrezajo pravicam in obveznostim članic EDS.
- (23) Pravice nove članice EDS na podlagi te uredbe, vključno z glasovalnimi pravicami, bi morale biti pogojene z vpisom njenega prispevka v odobreni delniški kapital.
- (24) Vključiti bi bilo treba prehodna pravila, podobna tistim iz Pogodbe o EMS, v zvezi z novimi članicami EDS, ki prevzamejo euro po začetku veljavnosti te uredbe. Te

članice bi morale imeti možnost, da vplačajo svoj prispevek v kapital EDS v obrokih. Novim članicam EDS, katerih BDP na prebivalca je v letu pred letom vstopa v EDS nižji od 75 % BDP na prebivalca v Uniji, bi bilo treba priznati začasen popravek razdelitvenega ključa za vplačilo kapitala v EDS. V takih primerih bi se moral začasni popravek uporabljati dvanajst let.

- (25) Za podporo za stabilnost, ki jo zagotavlja EDS, bi morali veljati strogi pogoji politike. Ti pogoji bi morali biti primerni za izbrani instrument finančne pomoči.
- (26) Pogoji politike, ki veljajo za finančno pomoč, bi morali biti opredeljeni v memorandumu o soglasju in biti v celoti skladni z vsemi ukrepi usklajevanja ekonomskih politik, sprejetih na podlagi PDEU. Pri pogajanjih o memorandumu o soglasju ter pri nadaljnjih ukrepih in spremljanju njegovega izvajanja bi bilo treba upoštevati oceno socialnih učinkov.
- (27) Enotni mehanizem nadzora (v nadaljnjem besedilu: EMN), ustanovljen z Uredbo Sveta (EU) št. 1024/2013²³, in enotni mehanizem za reševanje (v nadaljnjem besedilu: EMR), ustanovljen z Uredbo št. 806/2014 Evropskega parlamenta in Sveta²⁴, sta bila vzpostavljena kot odziv na krizo v okviru vzpostavitve bančne unije ter zajemata države članice, katerih valuta je euro, in države članice, katerih valuta ni euro, a se odločijo, da bodo sodelovale v EMN (v nadaljnjem besedilu: sodelujoče države članice) v skladu s členom 7 Uredbe (EU) št. 1024/2013, zato za njihove kreditne institucije veljajo nadzorniška pooblastila ECB in pristojnosti SRB za reševanje.
- (28) Dejavnosti nadzora in reševanja na ravni Unije so temelj za vzpostavitev bančne unije. Zato bi moral EDS zagotavljati finančno podporo SRB, ki je osrednji organ za reševanje, vzpostavljen z Uredbo št. 806/2014, in sicer v obliki kreditnih linij ali jamstev za naloge, ki jih izvaja ali jih bo izvajal SRB v zvezi s kreditnimi institucijami znotraj bančne unije.
- (29) V okviru vzpostavitve EMR je bil ustanovljen Enotni sklad za reševanje (v nadaljnjem besedilu: ESR). Financira se s prispevki bank, ki se zberejo na nacionalni ravni in združijo na ravni Unije. V skladu s členom 74 Uredbe št. 806/2014 lahko SRB za ESR sklepa pogodbe za javne sheme financiranja za dodatna finančna sredstva, ki se uporabijo, kadar predhodni in naknadni prispevki ne zadostujejo za kritje obveznosti Sklada.
- (30) EDS bi moral imeti zadostna finančna sredstva za učinkovito opravljanje svojih nalog. Glede na omejena lastna sredstva Unije bi morale potrebna sredstva zagotoviti članice EDS v zameno za pravice, določene v tej uredbi. To bi se moralo odražati v ustreznih ureditvah upravljanja in pravilih glasovanja, ki bi zagotavljali zadosten nadzor nad uporabo sredstev, ki jih zagotovijo članice.
- (31) Glede na posebno finančno strukturo EDS bi morale glasovalne pravice posamezne članice EDS odražati višino njenega posamičnega finančnega prispevka v EDS. Sprejemanje odločitev v organih upravljanja EDS bi zato moralo potekati v skladu s pravili glasovanja, ki temeljijo na že obstoječih pravilih iz Pogodbe o EMS, da se v čim večji meri zagotovi kontinuiteta obstoječe prakse glasovanja.

²³ Uredba Sveta (EU) št. 1024/2013 z dne 15. oktobra 2013 o prenosu posebnih nalog, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora kreditnih institucij, na Evropsko centralno banko (UL L 287, 29.10.2013, str. 63).

²⁴ Uredba (EU) št. 806/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. julija 2014 o določitvi enotnih pravil in enotnega postopka za reševanje kreditnih institucij in določenih investicijskih podjetij v okviru enotnega mehanizma za reševanje v enotnega sklada za reševanje ter o spremembi Uredbe (EU) št. 1093/2010 (UL L 225, 30.7.2014, str. 1).

- (32) Če države članice, katerih valuta ni euro, sodelujejo v bančni uniji, bi morali njihovi predstavniki sodelovati na sestankih sveta guvernerjev pri vseh razpravah v zvezi z uporabo kreditnih linij ali jamstev v podporo SRB.
- (33) Svet guvernerjev in svet direktorjev bi morala imeti možnost, da vzpostavi stalne ali *ad hoc* odbore ali pomožne organe, ki se jima zdijo potrebni ali primerni za svetovanje ali drugo pomoč njima ali generalnemu direktorju pri opravljanju njihovih nalog. Pravila o njihovih nalogah, sestavi in delovanju bi bilo treba določiti interno. Takšni odbori ali pomožni organi ne bi smeli imeti nobenih pristojnosti za odločanje.
- (34) Skladno z uveljavljeno sodno prakso bi se morale odločitve, sprejete v okviru EDS v zvezi z ekonomsko politiko, ki vključujejo znatno stopnjo proste presoje, sprejemati le z odobritvijo in na odgovornost institucij Unije. V skladu s pristojnostmi za usklajevanje ekonomskih politik držav članic, določenimi v Pogodbah, in z drugimi akti sekundarnega prava Unije bi bilo treba pooblastilo za odobritev takih odločitev v skladu s členom 291 PDEU prenesti na Svet.
- (35) Kar zadeva instrumente za odobritev podpore za stabilnost članicam EDS, je ta uredba sprejeta na podlagi člena 352 PDEU kot potreben ukrep, ki dopolnjuje pooblastila iz posebnih določb Pogodbe za države članice, katerih valuta je euro (členi 136 do 138 PDEU). V skladu s temi določbami pri glasovanju o ukrepih Sveta sodelujejo le člani, ki predstavljajo države članice, katerih valuta je euro. V zvezi s temi instrumenti se ta uredba nanaša izključno na uporabo virov, ki jih dajo na voljo države članice, katerih valuta je euro, v izključno korist teh držav članic z namenom zagotavljanja stabilnosti v euroobmočju. Zato se pri odločitvah Sveta o odobritvi aktov iz prejšnje uvedne izjave glasovi držav članic, katerih valuta ni euro, ne bi smeli upoštevati, pri glasovanju pa bi morali sodelovati le člani Sveta, ki predstavljajo države članice, katerih valuta je euro.
- (36) Treba bi bilo vzpostaviti nujni postopek, da lahko Svet potrdi odločitve organov upravljanja EDS ali jim nasprotuje, kadar je članicam EDS nujno treba zagotoviti podporo za finančno stabilnost. V takem primeru bi moral imeti predsednik sveta guvernerjev možnost, da Svet zaprosi, naj odločitev odobri ali ji nasprotuje v 24 urah po tem, ko mu je bila posredovana. Nujni postopek bi se lahko uporabil za odobritev finančnih in drugih pogojev ter sporazumov o finančni pomoči v zvezi s podporo za SRB v obliki kreditnih linij ali jamstev EDS.
- (37) Svet guvernerjev bi moral imeti pravico, da sprejme poslovnik, ki ureja praktične vidike delovanja EDS. Ta poslovnik bi moral nadomestiti statut EMS ter poslovnik sveta guvernerjev in sveta direktorjev.
- (38) Posojilna zmogljivost EDS ne bi smela znašati manj kot 500 000 milijonov EUR. Ta znesek odraža trenutno posojilno zmogljivost EMS. Svet guvernerjev bi moral imeti možnost, da poveča posojilno zmogljivost, če se mu zdi taka prilagoditev primerna, da se EDS omogoči izpolnjevanje njegovih ciljev in s tem povezanih nalog. Ker ima taka odločitev znatne finančne posledice za članice EDS, bi jo moral soglasno sprejeti svet guvernerjev. V ustrezno utemeljenih primerih lahko odbor guvernerjev tudi začasno zniža posojilno zmogljivost, če je to potrebno za zagotovitev, da lahko EDS opravlja svoje funkcije.
- (39) Na začetku bi moral začetni odobreni delniški kapital EDS odražati odobreni delniški kapital EMS. Države članice, katerih valuta je euro, bi morale biti edine vplačnice odobrenega delniškega kapitala EDS, ki bi moral znašati 704 798,7 milijona EUR in biti razdeljen na enake deleže. Odgovornost posamezne članice EDS bi morala biti

omejena na njen delež odobrenega delniškega kapitala. Članice EDS ne bi smele biti odgovorne za obveznosti EDS. Tudi proračun Unije ne bi smel biti odgovoren za odhodke ali izgube EDS.

- (40) Svet guvernerjev bi moral imeti možnost, da poveča znesek začetnega odobrenega kapitala, če se mu zdi tako povečanje primerno, da se EDS omogoči izpolnjevanje njegovih ciljev in nalog. Podatke o povečanem kapitalu in deležih članic EDS bi bilo treba objaviti v *Uradnem listu Evropske unije*.
- (41) EDS bi moral podobno kot EMS svojim članicam zagotavljati podporo za stabilnost, če ne morejo dostopati do tržnega financiranja po običajnih pogojih ali obstaja tveganje za to..
- (42) EDS bi moral biti vključen v pogajanja in podpis memorandumu o soglasju zaradi pomena pogojev, ki veljajo za finančno pomoč, za zagotavljanje odplačila finančne pomoči EDS.
- (43) EDS bi moral imeti na voljo nabor finančnih instrumentov, ki so trenutno na voljo EMS, vključno z možnostjo zagotavljanja preventivne finančne pomoči, finančne pomoči za dokapitalizacijo kreditnih institucij v članici EDS, neposredno dokapitalizacijo kreditnih institucij v članici EDS, zagotavljanjem posojil ter nakupom obveznic članice EDS na primarnih in sekundarnih trgih.
- (44) Cilj podpore za finančno stabilnost v obliki preventivne finančne pomoči je podpiranje preudarnih politik in preprečevanje kriznih razmer, kar članicam EDS omogoča dostop do pomoči EDS, preden se soočijo z velikimi težavami pri zbiranju sredstev na kapitalskih trgih. Cilj preventivne finančne pomoči je pomagati članicam EDS, katerih gospodarske razmere so še vedno dobre, da ohranjajo stalen dostop do tržnega financiranja z okrepitevijo verodostojnosti njihovih makroekonomskih rezultatov, hkrati pa zagotoviti ustrezno varnostno mrežo.
- (45) Finančna pomoč za članice EDS v obliki posojila za dokapitalizacijo upravičenih kreditnih institucij bi morala biti namenjena primerom, ko so finančne ali gospodarske težave povezane s finančnim sektorjem in ne neposredno s fiskalnimi ali strukturnimi politikami. Zato bi bilo treba finančno pomoč za dokapitalizacijo finančnih institucij članicam EDS odobriti zunaj okvira programa za makroekonomsko prilagoditev.
- (46) Instrument neposredne dokapitalizacije kreditnih institucij je namenjen ohranjanju finančne stabilnosti euroobmočja kot celote in njegovih držav članic, ki se uporabi v posebnih primerih, ko ima članica EDS resne težave s svojim finančnim sektorjem, ki jih ni mogoče rešiti, ne da bi bila ogrožena vzdržnost njenih javnih financ zaradi resnega tveganja širjenja negativnih vplivov s finančnega sektorja na državo. O uporabi tega instrumenta bi se lahko razmislilo tudi, če bi druge možnosti ogrožale neprekinjen dostop članice EDS do trgov. Kolikor uporaba instrumenta posojila EDS za dokapitalizacijo finančnih institucij ni mogoča, naj bi takšna finančna pomoč pomagala odpraviti tveganje širjenja negativnih vplivov s finančnega sektorja na državo, tako da bi omogočila neposredno dokapitalizacijo institucij in s tem zmanjšala tveganje začaranega kroga povratnih učinkov med krhkim finančnim sektorjem in vse slabšo kreditno sposobnostjo države.
- (47) Na voljo bi morala biti podpora za finančno stabilnost v obliki posojil za pomoč članicam EDS, ki imajo znatne potrebe po financiranju, vendar so v veliki meri izgubile dostop do financiranja na trgu, ker ne uspejo najti posojilodajalcev ali pa ker posojilodajalci zagotavljajo zgolj financiranje po previsokih cenah, ki bi negativno vplivalo na vzdržnost javnih financ.

- (48) Na enak način kot posojila EMS bi morala imeti tudi prihodnja posojila EDS in še neodplačana posojila EMS status prednostnega upnika, podobno kot posojila Mednarodnega denarnega sklada (v nadaljnjem besedilu: MDS). Vendar bi morala biti uvrščena na drugo mesto za posojili MDS. Ta status bi moral začeti učinkovati z dnem začetka veljavnosti te uredbe.
- (49) Da se članicam EDS omogoči nadaljnji ali ponovni dostop do trga, bi moral imeti EDS možnost, da na primarnem trgu kupuje obveznice ali druge dolžniške vrednostne papirje, ki jih izdajo članice EDS v okviru ukrepov podpore na primarnem trgu, poleg rednih posojil v okviru programa za makroekonomsko prilagoditev ali črpanja sredstev v okviru instrumenta preventivne finančne pomoči.
- (50) EDS bi moral imeti možnost, da kupuje obveznice članic EDS na sekundarnem trgu. Ukrepi podpore na sekundarnem trgu bi morali biti usmerjeni v podporo dobremu delovanju trgov javnega dolga članic EDS v izjemnih okoliščinah, ko pomanjkanje likvidnosti trga ogroža finančno stabilnost, zato obstaja tveganje, da se obrestne mere državnih obveznic dvignejo proti nevzdržnim ravnam in povzročijo težave z refinanciranjem za bančni sistem zadevne članice EDS. Posredovanje EDS na sekundarnem trgu bi moralo omogočiti vzdrževanje trga, ki bi zagotavljalo določeno likvidnost dolžniškega trga in vlagatelje spodbujalo k nadaljnjemu sodelovanju pri financiranju članic EDS.
- (51) Države članice, katerih valuta je euro, bi morale podpreti enakovredni upniški status EDS in drugih držav, ki ob koordinaciji z EDS dajejo dvostranska posojila.
- (52) Ta uredba ne bi smela vplivati na obveznost, dogovorjeno med pogodbenicami Pogodbe o ustanovitvi EMS v skladu s členom 12(3) navedene pogodbe, da morajo biti klavzule o skupnem ukrepanju vključene v vse nove vrednostne papirje držav euroobmočja z rokom zapadlosti več kot eno leto na način, ki zagotavlja enake pravne učinke.
- (53) Podporo za SRB v obliki kreditnih linij in jamstev bi bilo treba dati na voljo v primerih, ko zneski, zbrani v skladu s členom 70 Uredbe (EU) št. 806/2014, ne zadoščajo za kritje izgub, stroškov ali drugih odhodkov, ki nastanejo pri uporabi ESR v povezavi z ukrepi za reševanje, in ko izredni naknadni prispevki iz člena 71 Uredbe (EU) št. 806/2014 niso takoj dostopni.
- (54) Za zagotovitev ustrezne enake obravnave znotraj bančne unije bi morale sodelujoče države članice, katerih valuta ni euro, vzporedno z EDS Enotnemu odboru za reševanje ponuditi kreditne linije ali jamstva pod enakimi pogoji, kot jih ponuja EDS.
- (55) Druge države članice, katerih valuta ni euro, bi morale predvideti kreditne linije ali jamstva ob obvestitvi drugih držav članic, Komisije, ECB in Evropskega bančnega organa o prošnji za vzpostavitev tesnega sodelovanja z ECB glede opravljanja nalog, ki so ji dodeljene v skladu z Uredbo Sveta (EU) št. 1024/2013, pod pogojem sprejetja sklepa ECB.
- (56) S 1. januarjem 2024 bodo sredstva v ESR postala v celoti vzajemna. Od tega datuma Uredba (EU) št. 806/2014 določa, da morajo banke v vseh državah članicah, ki sodelujejo v bančni uniji, prispevati v ESR in zagotoviti izredne naknadne prispevke za odplačilo posojil tretjih strani v skladu s ključem, določenim na podlagi njihove velikosti in profila tveganja. Ker naj bi podpora za SRB dopolnjevala sredstva ESR, bi moral biti isti ključ, uporabljen na ravni držav članic, katerih valuta ni euro in ki sodelujejo v bančni uniji in EDS, tudi osnova za določitev njihove udeležbe pri pomoči.

- (57) Svet guvernerjev bi moral sprejeti ustrezne finančne in druge pogoje za vzpostavitev varovalnega mehanizma s strani EDS. Da se zagotovi ustrezna vključenost, bi se morali EDS in sodelujoče države članice, katerih valuta ni euro, dogovoriti o finančnih in drugih pogojih, ki veljajo za kreditne linije ali jamstva, ki se zagotavljajo SRB, kot tudi o veljavni skupni zgornji meji, ki bi jo bilo treba sorazmerno prilagoditi, ko se bančni uniji pridruži država članica, katere valuta ni euro.
- (58) Generalni direktor bi moral imeti pooblastilo, da v 12 urah od prejema prošnje SRB odloči o črpanju kreditne linije ali zagotovitvi jamstev za obveznosti SRB.
- (59) Da se zagotovi takojšnja razpoložljivost dodatnih finančnih sredstev za ESR, bi moral imeti SRB možnost, da izda prošnjo za podporo, preden sprejme določeno shemo za reševanje. To bi bilo treba narediti v posvetovanju s Komisijo v skladu s postopkom iz člena 18 Uredbe (EU) št. 806/2014. Pri odločitvah o shemah za reševanje bi morala odločitev generalnega direktorja začeti učinkovati šele, ko začne veljati shema za reševanje v skladu s členom 18 navedene uredbe. Zaporedje prošnje in odločitve ne bi smelo dodatno podaljšati obstoječe časovnice postopka reševanja, kot je določen v členu 18 Uredbe (EU) št. 806/2014.
- (60) Odločitev generalnega direktorja glede izplačila sredstev ali zagotovitve jamstev bi morala biti pogojena le s tem, ali SRB opravlja svoje dejavnosti v skladu z Uredbo (EU) št. 806/2014, vključno z veljavnimi pravili glede reševanja s sredstvi upnikov. Drugi pogoji se ne bi smeli uporabljati.
- (61) Za zagotovitev, da bo EDS tudi v prihodnje lahko zagotavljal finančno podporo svojim članicam, kadar bo to potrebno, bi morala zgornja meja zneska, ki je na voljo za podporo SRB, znašati 60 000 milijonov EUR. Vendar bi se moral biti EDS sposoben odzivati na nepredvidene potrebe po financiranju, ki izhajajo iz postopkov reševanja. Zato bi moral imeti Svet guvernerjev pooblastilo, da zgornjo mejo ustrezno zviša.
- (62) SRB bi moral vsako finančno podporo, ki mu jo zagotovi EDS, in vsako finančno podporo, ki jo zagotovijo sodelujoče države članice, katerih valuta ni euro, v celoti povrniti iz lastnih sredstev, vključno s prispevki industrije.
- (63) Določiti bi bilo treba ustrezna pravila v zvezi s proračunom EDS ter notranjo in zunanjo revizijo računovodskih izkazov. Računovodske izkaze EDS bi morali revidirati in potrjevati neodvisni zunanji revizorji, saj je EDS akter na finančnih trgih. Poleg tega bi moral biti vzpostavljen neodvisen svet revizorjev, katerega naloge bi bile pregledovanje in revidiranje računovodskih izkazov EDS ter zagotavljanje skladnosti, smotrnosti in pravilnega upravljanja tveganj EDS. Spremljati in pregledovati bi moral tudi notranje in zunanje postopke pregleda.
- (64) Pristojnosti neodvisnih zunanjih revizorjev in sveta revizorjev ne posegajo v pristojnosti Evropskega računskega sodišča v skladu s členom 287 PDEU.
- (65) Za EDS bi se moral uporabljati Protokol št. 7 o privilegijih in imunitetah Evropske unije, ki je priložen PEU in PDEU. Predsednik sveta guvernerjev ter zlasti guvernerji, namestniki guvernerjev, direktorji in namestniki direktorjev bi morali kot predstavniki članic EDS uživati privilegije in imunitete v skladu s členom 10 navedenega protokola.
- (66) Da se EDS omogoči opravljanje nalog, ki jih trenutno opravlja EMS, kot tudi njegovih novih nalog, bi bilo treba določiti prehodne ukrepe, zlasti v zvezi z generalnim direktorjem, upravnim odborom in osebjem, ki je trenutno zaposleno na podlagi pogodbe z EMS. To bi moralo zajemati tudi državljane tretjih držav, ki so trenutno

zaposleni pri EMS. Obstoječi pogodbeni dogovori bi morali za osebje, ki se je pri EMS zaposlilo pred začetkom veljavnosti te uredbe, še naprej veljati. Za osebje, ki se bo EDS pridružilo po začetku veljavnosti te uredbe, veljajo kadrovski predpisi, pogoji za zaposlitev drugih uslužbencev in pravila uporabe.

- (67) Za ohranitev zaupnosti dela EDS bi morali člani njegovih organov upravljanja in njegovo osebje, vključno z osebjem, ki se izmenja z državami članicami EDS ali je iz teh držav napoteno za izvajanje nalog EDS, upoštevati zahteve varovanja poslovne skrivnosti, tudi potem, ko njihove naloge prenehajo. V ta namen bi bilo treba določiti kodeks ravnanja.
- (68) Obveznost varovanja zaupnosti bi morala veljati tudi za opazovalce, ki so povabljeni na sestanke sveta guvernerjev, in udeležence teh sestankov iz sodelujočih držav članic, katerih valuta ni euro. Za namene opravljanja nalog, ki so mu zaupane s to uredbo, bi moral biti EDS pod določenimi pogoji pooblaščen za izmenjavo informacij s svojimi članicami, drugimi organi Unije kot tudi nekaterimi nacionalnimi organi.
- (69) EDS bi moral za namene uresničevanja svojih ciljev sodelovati z institucijami in drugimi organi, uradi ali agencijami Unije, kot tudi s tretjimi državami, ki zagotavljajo finančno pomoč članici EDS. EDS bi moral imeti tudi pravico, da sodeluje z mednarodnimi organizacijami ali subjekti, ki imajo posebne pristojnosti na področjih, povezanih z dejavnostmi EDS. To med drugim vključuje MDS in centralne banke.
- (70) Za EDS bi morala veljati pravila Unije o dostopu javnosti do dokumentov. Pri ocenjevanju razlogov za zavrnitev dostopa do dokumenta, ki so določeni v členu 4 Uredbe (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta²⁵, bi moral EDS ustrezno upoštevati potrebo po varovanju zaupnosti postopkov sveta guvernerjev, sveta direktorjev, vseh njihovih odborov, upravnega odbora in sveta revizorjev, notranjih financ EDS in stabilnosti finančnega sistema v euroobmočju, članice EDS ali sodelujoče države članice, kot je opredeljena v členu 2 Uredbe Sveta (EU) št. 1024/2013, kot tudi mednarodnih, finančnih, denarnih ali gospodarskih odnosov.
- (71) V prihodnosti bi se lahko EDS zaupali tudi novi finančni instrumenti, npr. za podporo pobudam politike, povezanim z vzpostavitvijo stabilizacijske funkcije. Stabilizacijska funkcija je namenjena omilitvi velikih asimetričnih šokov. V ta namen bi taka funkcija omogočala hitro in samodejno aktivacijo proticikličnih sredstev pod vnaprej določenimi merili za upravičenost. EDS bi lahko podpiral izvajanje take funkcije z organizacijo in dajanjem na voljo potrebnega tržnega financiranja, povezanega z uporabo funkcije.
- (72) Ena od možnih oblik takšne podpore za stabilizacijsko funkcijo s strani EDS bi bila možnost, da bi EDS ob aktivaciji funkcije upravičeni članici EDS zagotovil posojila. Posojila, ki bi jih zagotavljal EDS, bi se lahko zagotovila brez pogojevanja, medtem ko bi bilo treba za samo aktivacijo stabilizacijske funkcije izpolnjevati vnaprej določena merila za upravičenost –

²⁵ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, 31.5.2001, str. 43).

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

DEL I

EVROPSKI DENARNI SKLAD

Člen 1

Ustanovitev

1. S to uredbo se ustanavlja Evropski denarni sklad (v nadaljnjem besedilu: EDS).
2. Statut EDS je določen v Prilogi k tej uredbi in je njen sestavni del.

Člen 2

Nasledstvo in nadomestitev Evropskega mehanizma za stabilnost

1. EDS nasledi in nadomesti Evropski mehanizem za stabilnost (v nadaljnjem besedilu: EMS), tudi njegov pravni položaj, ter prevzame vse njegove pravice in obveznosti. Postopek se zaključi ob začetku veljavnosti te uredbe ali soglasju EMS, pri čemer se upošteva poznejši datum.
2. Vsa obstoječa imenovanja in pooblastila v EMS se ohranijo za preostalo obdobje mandata v okviru EDS.

DEL II

VLOGA SVETA IN ODGOVORNOST

Naslov I

Vloga Sveta

Člen 3

Vloga Sveta

1. Odločitve, ki jih sprejme svet guvernerjev na podlagi člena 8(6), člena 9(1), člena 10, člena 11(4), člena 11(5), člena 11(6), člena 13(2), člena 13(4), člena 14(1), člena 14(2), člena 15(1), člena 15(2), člena 19(1), člena 19(4), člena 16(1), člena 16(2), člena 17(1), člena 17(2), člena 18(1), člena 18(3), člena 22(4), člena 22(5) in člena 23(1) Statuta EDS, odločitve, ki jih sprejme svet guvernerjev v zvezi s sporazumi o finančni pomoči na podlagi člena 13(3) Statuta EDS, in odločitve, ki jih sprejme svet direktorjev na podlagi člena 9(2), člena 14(4), člena 15(4), člena 19(5), člena 16(4), člena 17(4), člena 18(5) in člena 23(3) Statuta EDS, se posredujejo Svetu takoj po njihovem sprejetju skupaj z razlogi, na katerih temeljijo. Veljati lahko začnejo le, če jih odobri Svet.
2. Če okoliščine zahtevajo nujno zagotovitev podpore za stabilnost članici EDS v skladu s členom 16, se lahko odločitve sprejmejo po nujnem postopku. V tem primeru se odločitev, ki jo je sprejel svet guvernerjev ali svet direktorjev, posreduje Svetu takoj po njenem sprejetju skupaj z razlogi, na katerih temelji. Na zahtevo predsednika Svet razpravlja o odločitvi v 24 urah od posredovanja. Svet lahko odločitvi nasprotuje. V primeru nasprotovanja lahko Svet sam sprejme drugačno odločitev o zadevi ali zadevo vrne v novo odločanje svetu guvernerjev.

Svet guvernerjev lahko nujni postopek uporabi tudi za odločanje na podlagi člena 22(4) in (5) ter člena 23(1).

3. Če Svet odločitve ne sprejme, navede razloge za izvajanje svojih pooblastil iz odstavka 1, če odločitvi nasprotuje, pa razloge za izvajanje svojih pooblastil iz odstavka 2. Vsaka nova odločitev, ki jo svet guvernerjev ali svet direktorjev morda sprejmeta o isti zadevi, upošteva razloge, ki jih je navedel Svet.

4. Kadar Svet odloča v skladu z odstavkoma 1 ali 2, z izjemo odločitev, sprejetih na podlagi členov 22 do 23 tega statuta, člani Sveta, ki predstavljajo države članice, katerih valuta ni euro, ne glasujejo. Kvalificirana večina se določi v skladu s členom 238(3) PDEU. Predsednik sveta guvernerjev se lahko udeleži sej Sveta.

Člen 4

Objava

Odločitve, ki jih sprejme svet guvernerjev in potrdi Svet na podlagi člena 3(1), se objavijo v *Uradnem listu Evropske unije*.

Naslov II

Odgovornost

Člen 5

Odgovornost Evropskemu parlamentu in Svetu

1. EDS za izvajanje svojih nalog odgovarja Evropskemu parlamentu in Svetu.
2. EDS Evropskemu parlamentu, Svetu in Komisiji vsako leto predloži poročilo o izvajanju nalog skupaj z letnimi računovodskimi izkazi in finančnimi izkazi. Generalni direktor te dokumente predloži Evropskemu parlamentu in Svetu, ki imata lahko na tej podlagi splošno razpravo.
3. Pristojni odbori Evropskega parlamenta lahko na zahtevo Evropskega parlamenta ali na pobudo generalnega direktorja slednjega zaslišijo o izvajanju nalog EDS.
4. EDS v skladu z lastnimi postopki ustno ali pisno odgovarja na vprašanja, ki mu jih postavi Evropski parlament ali Svet.
5. Generalni direktor na zahtevo organizira zaupne ustne razprave za zaprtimi vrati s predsednikom in podpredsedniki pristojnih odborov Evropskega parlamenta v zvezi z njegovimi nalogami, vključno z oceno socialnega učinka, izvajanjem podpore za finančno stabilnost in zagotavljanjem kreditnih linij ali določitvijo jamstev v podporo SRB. Evropski parlament in EDS skleneta sporazum o podrobnostih za organizacijo takih razprav, da se zagotovi popolna zaupnost.

Člen 6

Odgovornost nacionalnim parlamentom

1. Ko EDS predloži poročilo iz člena 5(2), ga obenem neposredno posreduje nacionalnim parlamentom članic EDS in sodelujočih držav članic v smislu člena 2 Uredbe (EU)

št. 1024/2013. Nacionalni parlamenti lahko na EDS naslovijo obrazložene pripombe glede navedenega poročila.

2. Nacionalni parlamenti držav članic iz odstavka 1 lahko od EDS zahtevajo, da pisno odgovori na pripombe ali vprašanja, ki mu jih predložijo v zvezi z njegovimi nalogami.

3. Nacionalni parlament članice EDS lahko generalnega direktorja povabi k sodelovanju v razpravi o napredku pri izvajanju podpore za finančno stabilnost.

DEL III

KONČNE DOLOČBE

Člen 7

Sklicevanja v pravu Unije

Sklicevanja na evropski mehanizem za stabilnost ali EMS v aktih prava Unije se štejejo kot sklicevanja na Evropski denarni sklad ali EDS.

Člen 8

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*